

APERITIE

Publicație oficială a TIFF | #06 | 3-4 magyar nyelvű oldalak | 14-15 English pages |
Miercuri | 5 iunie | 2019 www.tiff.ro

BANCA TRANSILVANIA®

Credință vs. criogenie *Speranță înghețată*

CE SE ÎNTÂMPLĂ, DOCUMENTARULE?

O tensiune se construiește mocnit, între demersul științific al familiei și religia lor. În budism, moartea este o parte normală a ciclului reîncarnărilor prin care noi toți trecem. Criogenia nu intră foarte bine în această schemă, iar după ce cazul familiei Naovarotong devine viral, jurnaliștii nu se sfiesc să întrebe dacă părinții nu se tem că îi blochează sufletul lui Einz. „Sufletul ei este intact. *Software*-ul ei este intact.” răspunde tatăl într-un *voice-over*.

Regizoarea Pailin Wedel, care a început ca foto-reporter înainte să producă documentare pentru Al Jazeera English sau The New York Times, tratează cu precizie și imparțialitate jurnalistică, într-un stil destul de rece și simplu vizual. Însă debutul ei în lungmetraj nu omite momente înduioșătoare, cum ar

După ce își pierde fiica în vârstă de doi ani, Einz, părinții Sahatorn și Nareerat Naovarotong iau o decizie care se dovedește a fi controversată – să-și criogenezze fiica.

prezentarea rochițelor pe care Einz le purta și cum au ajuns să fie substituitul ei atunci când părinții doreau să-și țină copilul în brațe, dar nu puteau. Sau nu evită să urmărească, în timpul unei prezentări a laboratorului de criogenie, fața mamei care plânge pentru ea și fiica ei, fără să scoată un cuvânt, fără să observe camera, în tăcere.

„Ceea ce-mi place la știință este că majoritatea lucrurilor pot fi explicate. Totul este natural și nenatural în același timp”, ne explică Matrix, fiul cel mare al familiei. El devine, încet-încet, inima filmului. El însuși prins la intersecția dintre știință – care îl pasionează – și credință – spre care se întoarce după pierderea surorii lui –, Matrix devine purtătorul unei presiuni

colosale – el trebuie să continue studiile pe care tatăl său nu va putea să le termine. Vorbește deschis despre cât de dor îi este de sora lui, despre faptul că e visul lui să o readucă, dar devine clar că, de fapt, e o datorie moștenită. Una pe care nu știi dacă o poate duce pe umeri.

Un film despre pierdere și alegerea între a încerca să treci peste sau a-ți găsi moduri de a amâna tot ce pare prea dureros. Unul care opune știința și religia într-un mod nou, fără să încerce să te manipuleze. Este *Speranță înghețată* un film despre vizonari sau doar despre niște părinți răniți?

Răspunsul puteți să-l aflați azi de la 18:30 la Cinema Florin Piersic sau vineri (07 iunie) de la 21:45 la Cinema City Iulius.

Alex Mircioi

Ziua Maghiară

Voci proaspete și abordări neobișnuite în cinematografia contemporană maghiară.

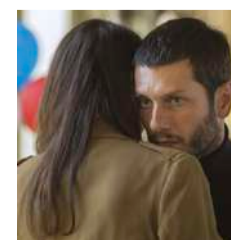
»Pagina 7

Focus China

Filmele chinezești în România și cele românești în China au o poveste care merită să fie cunoscută.

»Pagina 10

Limite. Monștri.

Debutul în lung-metraj al lui Marius Olteanu este deja printre cele mai discutate filme românești.

»Pagina 9

Cinematografele TIFF

- **CINEMA FLORIN PIERSIC**
P-ța Mihai Viteazu, nr. 11
- **CINEMA VICTORIA**
Bd-ul Eroilor, nr. 51
- **CINEMA ARTA**
Str. Universității, nr. 3
- **CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR**
P-ța Lucian Blaga, nr. 1-3
- **PIAȚA UNIRII OPEN AIR**
(Piața Unirii)
- **CINEMA CITY IULIUS**
(în incinta Iulius Mall)
- IULIUS PARK OPEN AIR**
Str. Alexandru Vaida Voevod, nr. 53B
- **INSTITUTUL FRANCEZ CLUJ**
Str. I.C. Brătianu, nr. 22
- **CINEMA DACIA MĂRĂȘTUR**
Str. Bucegi, nr. 11B
- **SOMEȘ OPEN AIR**
Plaja Grigorescu
- **CINEMA MĂRĂȘTI**
Str. Aurel Vlaicu, nr. 3
- **UNIVERSITATEA SAPIENTIA**
Str. Calea Turzii, nr. 4

APERITIFF

Redactor-șef: Radu Meza
Codruța Simina

Redactor-șef adjunct: Alex Mircioi
Adrian M. Popa
Laurențiu Paraschiv
Alexandra Felseghi

Redactori: Carmen Gociu
Flavia Dima
Anca Grădinaru
Daniel Iftene
Ion Indolean
Cristi Mărculescu

Graphic design: Vlad Simion
Maria Rus

Tipărit la: Tipografia Garamond

INFORMAȚII BILETE

VZAREA BILETELOR:
ON-LINE, începând din 20.05.2019 pe tiff.eventbook.ro și prin aplicația mobilă a festivalului, TIFF 2019. Biletele cumpărate prin sistemul on-line sau direct prin aplicație se supun aceluiași reguli prezentate în politica oficială de bilete a festivalului.
DE LA CASIERIILE TIFF, începând de luni, 27 mai 2019:
Cinema FLORIN PIERSIC, Piața Mihai Viteazul, nr. 11
Cinema VICTORIA, B-dul Eroilor, nr. 51
Info Point IULIUS, str. Alexandru Vaida Voevod, nr. 53 B
Casa TIFF, str. Universității, nr. 6 (doar pentru invitați și persoanele acreditate)
iar din 31 mai în:
Cinema City IULIUS, str. Alexandru Vaida Voevod, nr. 53 B
Piața Unirii
Casa de Cultură a Studenților, Piața Lucian Blaga, nr. 1-3
Universitatea Sapientia, str. Calea Turzii, nr. 4
Cinema ARTA, strada Universitatii, nr. 3

Programul casierilor:
Luni, 27 mai – joi, 30 mai: 11:00 - 18:00;
Vineri, 31 mai – duminică, 9 iunie: 09:00 - 23:00.

Toate aceste puncte de vânzare dispun de bilete pentru toate locațiile festivalului, iar pentru Institutul Francez, Cinema MĂRĂȘTI, Cinema DACIA, IULIUS PARK OPEN AIR sau pentru alte evenimente speciale, se vor putea achiziționa bilete și din locațiile respective, cu o oră înaintea fiecărei proiecții.
Toți deținătorii de acreditări trebuie să își procure bilete cu valoare zero de la casieriele festivalului sau de pe tiff.eventbook.ro

BILETE PENTRU EVENIMENTELE SPECIALE:
Bilet pentru proiecțiile în aer liber din Piața Unirii Open Air, Iulius Park Open Air și Institutul Francez Cluj: 12 lei
Bilet pentru proiecțiile din cadrul EducaTIFF: 12 lei
Bilet pentru proiecțiile de la Cinema Mărăști și Cinema Dacia: 12 lei
Bilet pentru Gala de deschidere: 30 lei* (Piața Unirii Open Air, 31.05)
Bilet pentru proiecția specială „Față în față”, în prezența actorului Nicolas Cage: 30* lei (Piața Unirii Open Air, 01.06)
Bilet pentru proiecțiile sau evenimentele din cadrul Weekend la Castel: 20* lei (Castelul Banffy, 01.06 și 02.06)
Bilet pentru Concerte, cine-concerte și alte evenimente speciale: 30* lei
Bilet pentru proiecțiile Film Food: 130 lei*
Bilet pentru Ceremonia de închidere: 50 lei* (Teatrul Național, 09.06)
BILETE PENTRU evenimentele din cadrul InfiniTIFF:
Bilet pentru Summit InfiniTIFF: 30 lei*
Bilet pentru proiecțiile din cadrul VR CINEMA: 12 lei (achiziționat în avans), 15 lei (achiziționat în ziua proiecției)

CONCERT

Ritmuri urbane și rurale la Casa TIFF

Formația Click Here este unul din cele mai apreciate proiecte muzicale din industria franceză de gen. Stilul lor îmbină curente urbane, electro, bass culture cu ritmuri tradiționale, cultura romă, jazz. Este coloana sonoră a unei Europe care trece dincolo de granițe. Muzicienii din Click Here provin din Franța, România și Republica Moldova, împrumutându-și specificul cântecelor tradiționale într-o combinație inedită.

DJ 4x4, cum este cunoscut pe scenă, este și producător muzical, având priul studio de înregistrări, sub numele No Fridge. Pe lângă trupa Click Here, colaborează frecvent cu Rona Hartner. A creat remixuri pentru alți artiști de pe scena internațională, ca: Manu Chao, Watcha Clan, René Lacaille, Warsaw Village Band, Nicolette, Mahala Rai Banda, Dhoad Gypsies of Rajasthan, Va Fan fahre, Burhan Öçal, La Caravane Passe, High Tone, Issa Bagayogo, Boogie Balagan, Estelle Goldfarb, Dj Dolorès și Rachid Taha.

le la care participă este aceea de promovare a diversității culturale.
Concertul va avea loc miercuri, 5 iunie, ora 20:30 la Casa TIFF, iar intrarea este liberă.

Premiul publicului TIFF .18

FILME ÎN COMPETIȚIE

1) Copilul-problemă	4.60
2) Fără sfârșit	4.36
3) Dama de cupă	4.33
4) Umoristul	3.99
5) Alb cât vezi cu ochii	3.95
6) Un om fidel	3.88
7) Pauză	3.81
8) Scarborough	3.75
9) Monos	3.53
10) Crimă în familie	3.18

BAROMETRU GENERAL

1) Maria, inima României	4.86
2) Vacanța mea extraordinară cu Tess	4.84
3) Nu-ți feri privirea	4.79
4) Disparația mamei mele	4.66
5) Casa cu lacăt	4.65
6) Elefantul nemișcat	4.65
7) Strălucirea eternă a minții neprihănite	4.62
8) Copilul-problemă	4.60
9) Puritatea răzbunării	4.58
10) Frații Rocca în Scoția	4.57

TIFF moments

„A Ruben Brandt volt életem eddigi legérdekesebb kihívása”

Interjú Tenkei Péterrel, a *Ruben Brandt*, a gyűjtő vezető animátorával

Az IMDb-s rezümét nézve látszik, hogy több, nemzetközi koprodukcióban készült animációs filmnél is szerepel a neved. Kolozsvári születésű vagy, hogyan kerültél ebbe a nemzetközi animációs világba?

Kolozsváron végeztem a Ion Andreescu Vizualis Művészeti Akadémia [ma UAD, Universitatea de Arte și Design / Képzőművészeti és Formatervezési Egyetem – a szerk.] grafika szakán, majd a bukaresti Animafilm stúdióba kerültem. Itt ismerkedtem meg a rajzfilmkészítéssel. Ez egy nagyon összetett folyamat, több munkafázissal, amelyek közül az animáció, azaz a rajzok megmozgatása érdekelt engem a leginkább. Ebbe az irányba próbáltam magam a lehető legjobban képezni. 1987-ben áttelepedtem Magyarországra, abban az időben kezdtek megalakulni a különböző animációs stúdiók, magáncégek, amelyek többnyire külföldi megrendelésre dolgoztak. Szabadúszóként több produkcióban is részt vettem, így az évek során egyre több külföldi stúdióban ismerték meg a nevem és ajánlottak munkát.

Többféle munkakörben látható a neved a stáblistákon. Az animátort és a storyboardot még értjük, de mit csinál a layout supervisor vagy a clean-up artist?

A *layout* beállítási rajzot jelent, ami a storyboardban megrajzolt jelenet vázlatát fejleszti tovább és készíti elő az animációra. Ennek tartalmaznia kell az összes olyan információt, amit a következő munkafázisokban kell megvalósítani, pl. végső képméretet, felbontást, kameramozgást, pontos háttérvázlatot (amit majd a háttérfestő készít el), az animációhoz szükséges posing-okat, arányokat, az esetleges 2D- vagy 3D-effekteket, fényirányokat stb. Mivel ez a film készítésének egyik nagyon fontos fázisa, többnyire a legjobb animátorok dolgoznak rajta, a *supervisor* pedig az ő munkájukat koordinálja. A *cleanup artist* az a biztoskezdő rajzoló, aki az animátor által készített vázlatokat, az ún. kulcsrajzokat letisztítja a megfelelő minőségű vonalakat használva, a modellapok alapján karakterbe helyezi, esetleg, ha szükséges, különböző rétegekre bontja. Elkészíti a hiányzó fázisrajzokat meg az árnyékrétegeket. Tehát ő véglegesíti a rajzokat, ez a rajzolás folyamat utolsó fázisa, innen kerül tovább kifestésre a rajz.

A Ruben Brandt kapcsán: az animációs filmnél is van „casting”? Úgy értem, hogyan keres vagy választ munkatársat egy rendező? Te hogy kerültél a projektbe?

Természetesen az animációs szakmában is van egyfajta „casting”, ami abból áll, hogy a jelentkező animátoroknak adnak egy tesztfeladatot, ami többnyire egy rövidebb jelenet elkészítése a megadott

karakterekkel. A munkájukat a rendező a vezető animátorokkal közösen értékeli, és eldöntik, hogy az illető produkcióba megfelel-e vagy sem, és hogy milyen típusú jelenetekben használható a munkája. Ugyanez vonatkozik a *cleanup* rajzolókra is. Mivel ez a szakma nagyon kicsi, nagyjából mindenkit ismerünk, és tudjuk róluk, ki mire képes. Tulajdonképpen csak a fiatalabb, frissen végzett művészeket, vagy a külföldről jelentkezőket kell így tesztelni.

Én úgy kerültem ebbe a produkcióba, hogy egy barátom, akinek 3D-stúdiója van, szólt, hogy vegyek részt egy megbeszélésen, amin Milorad Krstić munkatársakat, kivitelezőket keres egy ötlete megvalósításához. Én már ismertem Miloradot, kb. 20 évvel ezelőtt rövid ideig egy cégnél dolgoztunk. Miután bemutatva a vázlatait, a jelenlévők közül senki nem vállalta el, talán kissé megrettentek Milorad egyedi, kissé groteszk rajzaitól,

Szerintem ez volt életem eddigi legérdekesebb kihívása, büszke vagyok rá, hogy dolgozhattam benne. Persze én szakmai szemmel nézem a filmet, látom azokat a hibákat, amiket egy laikus nem, ezeket jó lett volna kijavítani, de sajnos már se pénz, se idő nem maradt rá. Egyszóval: hibátlan!

Kiknek ajánlanád a Ruben Brandt-ot?

Miloradnak mindig az volt a mondása, hogy csak egy olyan filmet akar készíteni, ami ne legyen unalmas. Szerintem ez sikerült, ezért nyugodtan tudom ajánlani bárkinek, aki szereti az izgalmas thrillereket. Persze a filmnek több rétege van, ennek megértésére szükség van egy alapfokú általános műveltségre, főleg a képzőművészeti, az építészeti, a pszichológia és a filmművészet területén. Minél többször nézi meg az ember, annál több részletet fedez fel benne.

és teljesen szokatlan dramaturgiai világtól. Akkor mi már évek óta együtt dolgoztunk 3-4 kollegámmal, közösen vállaltunk be munkákat különböző produkciókban, már nagyon összeszoktunk. És úgy döntöttünk, hogy ez egy különleges kihívás számunkra (az igazság az, hogy épp kifutóban volt egy megrendelésünk), és elvállaljuk a munkát. El is készítettük a „pilot-filmet”, amivel sikerült a filmalapnál finanszírozást nyerni a gyártásra.

Az előkészítési folyamat során ki kellett dolgoznunk a karaktereket, a látványtervet (ezt többnyire Milorad végezte), majd az *animatíkot* (*storyboard*), a háttérvázlatokat és a *layout*okat. A gyártás folyamatában mint vezető animátor vettem részt, effektanimációkat is készítettem, majd a produkció vége felé – amikor már szorított a határidő – a *cleanup*ba is besegíttem.

Van-e valami, amivel különösen meg vagy elégedve, és valami, amin még dolgoztál volna picit?

Én az egész filmmel meg vagyok elégedve, főleg a történet elmesélése tetszik nagyon.

Mit tanácsolsz annak, aki Erdélyben animációval szeretne foglalkozni, és nem tudja, hogyan kezdjen hozzá?

Azt tudnám tanácsolni, hogy csak az foglalkozzon animációval, aki tényleg elhivatottságot érez ez iránt. Az igazság az, hogy nem könnyű megélni ebből a szakmából: sokakat ismerek, akik kénytelenek voltak más szakma után nézni. A legnagyobb probléma az, hogy Közép- és Kelet-Európában nincs megfelelő animációs képzés, a kezdő fiatalok nem tudják felvenni a versenyt a nyugati szuperprodukciók „szuperanimátoraival”, pedig a megrendelések, a pénzek többnyire onnan jönnek. Létfontosságú a rajztudás, ezenkívül a klasszikus animátorok munkáinak tanulmányozása, tényleg sokat lehet tőlük tanulni. Egy jó animátornak el kell jutnia arra a szintre, hogy képes legyen a saját munkáját megítélni, és ne elégedjen meg a közepes szinttel.

A lényeg a kitartás és a sok sör.

Kérdezett: Jakab-Benke Nándor

„Nyíltan kell beszélni a gyerekekkel a veszélyekről”

Interjú Schwechtje Mihállyal, a *Remélem legközelebb sikerül meghalnod* :)
rendezőjével

Mi a film eredettörténete? Az iskolai zaklatás mint téma mondhatni az utcán hever, de valahogyan mégiscsak észre kell venni...

Tinédzserekről szerettem volna filmet készíteni, de nem akartam a saját kamaszkoromon nosztalgizálni, inkább az érdekelt, mi az, ami megváltozott az én tizenéves korom óta és mi az, ami állandó. Interjúzni kezdtem a korosztállyal és arra jöttem rá, hogy a kommunikáció az, ami az okosvilág, az applikációk és a közösségi média térnyerése miatt alapjában változtatta meg a létezésüket a világban. Minden második tininek volt valami negatív története ezzel kapcsolatban, ezért indultam el ebbe az irányba.

Kényes témát boncolgat a film, ért esetleg kritika miatt?

Azért, hogy ezt a témát tesszük a történetünk középpontjába, csak pozitív visszajelzéseket kaptam.

Nehéz volt megtalálni a film tiniszereplőit? Pontosan mit kerestetek bennük?

Nehéz volt megtalálni őket, mert egyszerűre kellett a fizikumuknak képviselnie azt, amit a forgatókönyvben megírt karakterek megkívánnak, és kellett tehetséges színészek lenniük. Széles érzelmi skálán kellett tudniuk hitelesen, átélten megnyilvánulniuk, ezért sokáig keresgéltem, mire megtaláltam őket.

Milyen amatőrökkel, sőt, tinikkel forgatni? Nem feszengtek a befutott színészek mellett?

Ilyen probléma nem volt, ebben a profi színészek is segítettek, mert egyenrangú partnereként kezelték őket.

Hát a kényes kérdések? Olyasmire is gondolkodok, hogy a főszereplő Herr Szilvia a forgatás ideje alatt még kiskorú volt, és melltartóban, sőt anélkül is látható a filmben. A szülők hogyan fogadták ezt?

Nem kiskorú, hanem fiatalkorú, ami nagy különbség, mert ez választ is ad a kérdésre. A fiatalok esetében a fiatalok és a szülője írásos beleegyezése szükséges ahhoz, hogy ilyen jelenetet forgathassunk. Pontosan értették, miért fontos, hogy ez a vetkőzés megtörténjen: azért, hogy kellően sokkoló legyen a film ahhoz, hogy a végén a nézőt gondolkodásra készítse az internetes zaklatás kérdéséről. Igyekeztünk nem a vágy tárgyaként, hanem egy szörnyű zaklatási helyzet áldozataként ábrázolni a félmeztelenre vetkőzött lányt.

A filmben a szülői felelősség témája is teret kap – mit tehetnek a szülők a mai instagramos, snapchatos, messengeres világban, úgy, hogy esetleg a gyerek intim szférája se sérüljön?

Nem tudok más megoldást, mint hogy meg kell próbálni nyíltan beszélni a gyerekekkel a veszélyekről. Ehhez persze az is szükséges, hogy a gyerek hajlandó legyen meghallgatni a szülőket, tanárokat, felnőtteket. Ami ebben a lázadó életkorban, nem mindig magától értetődő.

Érdekes képi világa van a filmnek, nagyrésztben 4:3-as képarányú (vagy ahhoz hasonló) képből láthatjuk a szereplőket – ez milyen kihívást jelentett?

A forgatáson semmi különbség nincsen, azon kívül, hogy másként kell komponálni minden képarányban. Azért választottuk ezt a képarányt, mert a közelképek jól hangúlyosabban koncentrálnak az arcokra, és azért is, mert az, ha nem egy szokványos képarányt választunk, az egyből egy markáns, emlékeztető képi nyomot hagy a néző fejében, úgy, hogy ez

valójában nem kerül pénzbe, ami egy low budget filmnél fontos szempont, ha más eszközök nem állnak a rendelkezésünkre. És nem utolsó sorban, ez a képarány áll a legközelebb az instagram képarányához, amit a tinik nagyon otthonosnak éreznek.

Erős műfaji oldala is van a filmnek (a thriller-ihletettségre és a fordulatokra gondolkodok), te hogy állsz ehhez a műfajiság-szerzőiség témához?

A kettő nem zárja ki egymást. A műfaji film is tud szerzői film lenni, ha az alkotóknak megvan az egyéni hangjuk és a személyes megközelítésük. Gondoljunk csak Tarr Béla *A londoni férfi* című filmjére, ami tulajdonképpen egy krimi, de tömegfilmnek sosem nevezhetnénk. A határok tehát nem a műfaji és a szerzői film között húzódnak. Ha már ellentétes kategóriákat keresünk, akkor inkább azt vizsgáljuk, hogy valaki kereskedelmi/szórakoztatási terméket akart-e létrehozni vagy belső készletéből szándékozik-e közölni valamit.

Milyen volt a film eddigi fogadtatása Magyarországon?

Vannak emberek, akikre azt a hatást gyakorolta a film, amit szerettünk volna elérni. Megtalálta a közönségét, ez jó érzés.

Mi a következő filmterved? Ismét megpróbálsz vele a filmalapot, vagy bejött a függetlenség?

Megpróbálom a filmalapot, mert az a pénz, ami fölött diszponálnak azért van, hogy minket, magyar filmes alkotókat támogassanak. Tehát az a pénz a miénk. Mivel magamat magyar filmrendezőnek tekintem, igényt tartok arra a pénzre. Sajnos nem létezik ma Magyarországon olyan pénzügyi modell, amely úgy működőképes lenne független filmek létrehozására, hogy az nem a munkatársak kizsákmányolására alapulna. Ezért a független filmhez akkor nyúlunk, ha azt tapasztaljuk, muszáj segítséget kérnünk a kollégáktól, mert a meglévő állami filmfinanszírozási rendszerben nem lehet létrehozni azt, amiről úgy érezzük, fontos beszélni. Velem pont ez történt. Az új tervem egy krimidramaturgiába csomagolt, személyes és társadalmi dráma, ami reflektál a mai magyar vidéki valóságra.

Kérdezett: Jakab-Benke Nándor

„Kitaláltam magamnak egy nyelvet”

Beszélgetés Reisz Gáborral a *Rossz versek* kapcsán

Gyerekkorodban kitaláltad magadnak egy nyelvet. Bérelt helye volt ennek az emlékeknek az emlékeidről szóló *Rossz versekben*?

Azon gondolkodtam, hogyan lehetne visszamenni az önkifejezés alapjái.

Oda, amikor először próbál az ember másképp csinálni valamit, mint a többiek. Így jött a halandzszás a filmben. A *Rossz versek*hez ki kellett találnom egy új nyelvet, vagy legalábbis néhány szavát, hogy következetes legyen. Gyerekkoromban inkább csak felszabadultan halandzsáztam. 3-4 éves lehettem, amikor kiköltözött a családom Algériába, ahol arabul, franciául és magyarul beszéltek körülöttem az emberek. Ez a nyelvi összevisszaság egy kis Babelnek tűnt számomra, így hát kitaláltam én is magamnak egy nyelvet.

Már gyerekként is az izgatott, hogy személyes hangon szólalj meg?

A személyesség azért olyan feltűnő a *Rossz versekben*, mert a saját emlékeimet dolgoztuk fel, és én játszom a főszerepet. De tény, hogy már a kisfilmjeimet is teleszóttam személyes emlékekkel.

A *Rossz versek* eredetileg film noir lett volna egy középszerű vízilabdázóról. Miért foglalkoztat a középszerűség?

Szeretem a Coen fivérek figuráit. Ezeket a szürke, egyszerű esetleneket, akikből valahogy mégis hős születik. A noirnak induló *Rossz versekben* a középszerűség inkább ezt az átlagosságot jelentette. Az elkészült *Rossz versekben* viszont nem a főhős tehetségéről vagy tehetségtelensé-

géről akartam beszélni, hanem az önkifejezésről. Ezért nem is mutattuk meg a festményeit, mert akkor rögtön született volna róluk egy értéktétel. A középszerűség helyett az a készlet foglalkoztatott, ami végigkísérte az életemet, hogy megpróbáltam kifejezni azt az érzést, hogy szeretek valamit vagy valakit – de általában kudarcot vallottam vele.

A VAN sikere nem adott nagyobb önbizalmat neked alkotóként?

(*elgondolkodik*) Nem. Könnyebb megvalósítanom a filmterveimet, mert mások több bizalommal vannak irántam, de alkotóként nem lett nagyobb az önbizalmam. Abban segített a siker, hogy most már tudom, van létjogosultsága annak, amit csinálunk. Érdeemes kísérletezni, és bevállalni olyasmiket, amik másnak talán hülyeségnek tűnnek, mert az emberek vevők rá.

Törekedsz rá, hogy kialakíts valamiféle rendezői kézjegyet, amiről felismernek az emberek?

Nem. Vannak rendezők, akik egész életükben hasonló filmet csinálnak, mint mondjuk Ozu, Wes Anderson vagy Roy Andersson. Én erre nem lennék képes. A kísérletezés izgat, hogy másféle filmnyelveket próbáljak ki, és különböző filmeket készítek.

Kérdezett: Soós Tamás

„Ruben Brandt a fost cea mai interesantă provocare din viața mea de până acum”

Interviu cu Tenkei Péter, animatorul-șef al filmului *Ruben Brandt*, colecționar

Reporter: În filmografia ta de pe IMDb, numele îți apare la mai multe filme de animație, coproducții internaționale. Te-ai născut la Cluj-Napoca – spune-ne cum ai ajuns în această lume internațională a animației?

Am studiat la Academia de Arte Vizuale „Ion Andreescu” din Cluj-Napoca (azi: Universitatea de Arte și Design, UAD – n.red.), la specializarea Grafică, după care am ajuns în studioul AnimaFilm din București. Aici am făcut cunoștință cu procesul de creație al desenelor animate. Acesta este unul foarte complex, cu mai multe etape de lucru, dintre care pe mine mă interesa cel mai mult animarea, adică mișcarea, însuflirea desenelor. Încercam să mă instruiesc în această direcție. În 1987 m-am mutat în Ungaria. Pe atunci au fost înființate mai multe studiouri de animație, firme private, care produceau filme de animație comandate din străinătate. Ca artist independent, am participat la mai multe producții, astfel numele meu a devenit cunoscut în mai multe studiouri externe, și am început să primesc din ce în ce mai multe oferte de muncă.

Numele tău apare în diferite posturi pe genericul producțiilor. Înțelegem noțiunile de animator și storyboard, dar cu ce se ocupă un layout supervisor sau un clean-up artist?

Termenul layout se referă la desenul de rafinare, în care se dezvoltă schița scenei

desenate în storyboard și în care se pregătește schița pentru etapa de animare. Trebuie să conțină toate informațiile care trebuie realizate în etapele următoare, de exemplu: dimensiunea finală a imaginii, rezoluția, mișcările camerei, schița exactă a fundalului (care va fi realizat apoi de desenatorul de fundal), posing-urile necesare pentru animare, proporțiile, efectele 2D sau 3D – dacă este cazul, direcțiile luminilor etc. Aceasta este o etapă foarte importantă în procesul de creație a filmului, de aceea, de obicei, este realizată de cei mai buni animatori, iar supervisor-ul este cel care le coordonează munca.

Cleanup artist este desenatorul cu mâna, punctual, care limpezește schițele animatorului, așa-numitele desene-cheie, utilizând liniile de calitate adecvată, le dă caracterul pe baza modelelor, și la nevoie, le împarte pe diferite straturi. Pregătește desenele de etapă care mai lipsesc și straturile de umbră. Adică el este cel care finalizează desenele în ultima etapă a procesului desenării, etapă din care desenul trece la etapa de colorat.

În legătură cu Ruben Brandt: există un proces de „casting” și în cazul filmelor de animație? Cum îți cauți sau cum îți alege un regizor colaboratorii? Tu cum ai ajuns să fii colaborator la acest proiect?

Da, există și în domeniul animației un fel de „casting” constituit dintr-un test:

animatorii care aplică la proiect trebuie să creeze o scenă scurtă cu personajele date. Munca lor este evaluată de regizor și de animatorul-șef, după care se decide dacă aplicantul este adecvat pentru producția respectivă și în ce fel de scenele poate fi folosită munca lui. La fel se întâmplă și în cazul desenatorilor cleanup. De fapt, acesta este un domeniu desul de restrâns, ne cunoaștem între noi, și știm cine ce poate face. De fapt, cei care trebuie testați în acest fel sunt doar artiștii proaspăt-absolvenți sau cei care aplică din străinătate.

Eu am ajuns să fiu colaborator la această producție atunci când un prieten de-al meu, care are un studio 3D, m-a anunțat să particip la un meeting în cadrul căruia Milorad Krstić căuta colegi, colaboratori pentru a-și realiza o idee. Eu îl cunoșteam deja pe Milorad, fiindcă lucrasem împreună o perioadă mai scurtă la o firmă, cu 20 de ani în urmă. După ce ne-a prezentat schițele, nimeni nu a acceptat munca, poate că s-au cam speriat de desenele unice, un pic grotești ale lui Milorad, și de lumea sa dramaturgică complet neobișnuită. Pe atunci lucrasem împreună cu 3-4 colegi deja de câțiva ani, acceptam diferite sarcini la diferite producții, eram deja obișnuiți împreună. Așa că, am decis împreună că aceasta este o provocare interesantă pentru noi (adevărul e, că urma să terminăm un proiect) și că vom accepta această muncă. Am și pregătit un film-pilot cu care am câștigat o finanțare la Fondul Național de Film al Ungariei. Pe parcursul etapei de pregătire trebuia să lucrăm la personajele, planurile de decor (acestea au fost făcute în mare parte de Milorad), după aceea urma storyboard-ul, schițele de fundal și layout-urile. Pe parcursul producției lucram în calitate de animator-șef, am făcut și animații de efect, iar spre sfârșit – când se apropia termenul de predare – am ajutat și în etapa de cleanup.

Există ceva de care ești deosebit de mulțumit, sau ceva la care ai mai fi lucrat puțin?

Sunt mulțumit cu filmul în ansamblu, cel mai mult îmi place povestirea în-

tâmplărilor. Cred că aceasta a fost cea mai interesantă provocare din viața mea, sunt mândru că am avut posibilitatea de a lucra la ea. Desigur eu, cu perspectiva unui specialist, văd acele greșeli în film, pe care laicul nu le observă, acestea trebuiau corectate, dar din păcate nu ne-au mai rămas nici bani, nici timp pentru asta. Ca să mă rezum: filmul e impecabil!

Cui i-ai recomanda Ruben Brandt, colecționar?

Milorad spunea întotdeauna, că el vrea doar să facă un film care nu este plictisitor. În opinia mea a reușit acest lucru, deci pot recomanda filmul tuturor celor care sunt pasionați de thrillere. Filmul are, desigur, mai multe straturi, iar pentru înțelegerea acestora este nevoie de o cultură generală, mai ales în domeniul artelor plastice, al arhitecturii, al psihologiei și al artei filmului. Cu cât mai multe ocazii vă uitați la film, cu atât mai multe detalii veți descoperi.

Ce îi sfătuiești pe cei care vor să facă filme de animație în Transilvania, dar nu știi de unde să înceapă?

E bine să se ocupe de animație doar cei care simt cu adevărat un devotament pentru acest domeniu. Adevărul este că nu e ușor să trăiești din această meserie: cunosc mulți oameni care erau nevoiți să-și caute altă profesie. Cea mai mare problemă este că nu există o pregătire adecvată în domeniul animației în Europa Centrală și de Est, astfel că tinerii începători nu au cum să intre în concurență cu super-animatorii super-producțiilor din Vest, în ciuda faptului că de acolo provin majoritatea comenzilor și a banilor. Talentul la desen este indispensabil, în plus studierea animatorilor clasici este importantă, pentru că putem învăța multe de la ei. Un animator bun trebuie să ajungă la acel nivel, unde își poate judeca propria sa muncă, și nu se mulțumește cu mediocritatea. Esența constă în perseverență și multă bere.

Interviu realizat de
Jakab-Benke Nándor

Say hello to hospitality that makes business a pleasure.

SAY HELLO TO RED®

OFFICIAL HOTEL PARTNER OF TIFF

Life is full of surprises, and we're one of the happy ones. Because no matter why you've come to stay with us, we're here to help you enjoy every minute.

RAMADA
BY WYNDHAM
CLUJ

ramadacluj.ro | contact@ramadacluj.ro | +40 372 743 143

©2019 Ramada Worldwide Inc. All rights reserved. Ramada Hotel Cluj is independently owned and operated.

InterogaTIFF

Reisz Gábor: Îmi plac stângacii simpli, care devin totuși eroi cumva

Am discutat cu Reisz Gábor despre filmul *Versuri pocite*

Ți-ai inventat o limbă proprie când erai copil. Această amintire avea un loc rezervat în filmul intitulat *Versuri pocite*, bazat tocmai pe amintirile tale?

Mă gândeam cum am putea să ne întorcem la bazele exprimării de sine. Până la primul moment când omul încearcă să facă ceva altfel decât ceilalți. Astfel a intrat bolboroseala în film. Trebuia să inventez o limbă nouă pentru *Versuri pocite*, sau măcar câteva cuvinte ale acestei limbi, pentru ca totul să fie consecvent. În copilăria mea bolboroseam

doar din amuzament. Aveam 3-4 ani, când familia mea s-a mutat în Algeria, unde oamenii din jurul meu vorbeau în arabă, franceză și maghiară. Această harababură lingvistică mi se părea un Babel mic, de aceea mi-am inventat și eu propria mea limbă.

Ți s-a părut important să vorbești într-o voce personală deja în copilărie?

Vocea personală pare a fi evidentă în *Versuri pocite*, deoarece am prelucrat propriile mele amintiri, și eu însumi joc rolul principal. Dar adevărul este că și scurt-metrajele mele sunt țesute cu propriile mele amintiri.

Inițial *Versuri pocite* ar fi fost un film noir despre un jucător de polo mediocru. De ce te preocupă mediocritatea?

Îmi plac personajele fraților Coen. Stângacii aștia simpli, care devin totuși eroi cumva. Mediocritatea în *Versuri pocite*, pe care la început l-am conceput ca un film noir, însemna mai mult această banalitate. Însă în *Versuri pocite* pe care l-am creat, nu voiam să vorbesc despre talentul personajului principal sau lipsa acestuia, ci despre exprimarea de sine. Tocmai de aceea nu am arătat picturile eroului, pentru că astfel s-ar fi născut o

judecată a valorilor acestora. În loc de mediocritate mă preocupa mai degrabă acel îndemn, care mă urmărea toată viața, să-mi exprim iubirea față de cineva sau ceva – însă eu tot eșuam.

Succesul filmului *Din motive inexplicabile* nu ți-a dat o încredere în sine, ție ca creator?

(se gândește) Nu. Mi-e mai ușor să-mi realizez propriile scenarii, datorită faptului că acum alții au mai multă încredere în mine, dar ca și creator nu mi-a crescut încrederea în sine. Succesul m-a ajutat să-mi dau seama că ceea ce facem are un motiv de a exista. Merită să experimentăm și să încercăm lucruri care unora le par prostii, dacă pe alții îi interesează.

Încerci în mod conștient să-ți creezi un anumit stil regizoral după care oamenii te vor recunoaște?

Nu. Există regizori care creează filme asemănătoare toată viața, precum Ozu, Wes Anderson sau Roy Andersson. Eu nu aș fi capabil să lucrez astfel. Pe mine mă interesează mai mult experimentul, să încerc diferite limbaje de film și să creez filme diferite.

Interviu realizat de Soós Tamás

InterogaTIFF

„Trebuie să vorbim sincer cu copiii despre pericole”

Interviu cu Schwechtje Mihály, regizorul filmului *Sper să mori data viitoare :*

De unde a apărut ideea filmului? Hărțuirea în școli este o temă imposibil de ignorat, dar cumva tot trebuie evidențiată...

Îmi doream să fac un film despre adolescenți, dar nu-l doream să pornească din nostalgie ale adolescenței mele. M-au interesat, mai degrabă, să prezint atât lucruri care s-au schimbat de atunci, cât și acelea care au rămas la fel. Am început să fac interviuri cu tineri din această categorie de vârstă și mi-am dat seama că ceea ce a transformat radical existența noastră în lume este comunicarea, datorită popularității lumii digitale, *smart*, a aplicațiilor și a rețelelor de socializare. Aproape fiecare adolescent avea o poveste negativă pe acest subiect, de aceea am pornit în această direcție.

Tema prelucrată este una sensibilă, ai primit critici din cauza sa?

Pentru faptul că am ales această temă centrală pentru film am primit doar critici pozitive.

Cât de greu ați găsit personajele adolescente ale filmului? Ce anume ați căutat în acei tineri?

Ne-a fost greu să-i găsim pentru că din punct de vedere fizic trebuiau să corespundă personajelor din scenariu și în același timp trebuiau să fie și actori talentați, capabili să se manifeste credibil, profund, pe o scală largă de sentimente. De aceea i-am căutat mult timp până i-am găsit.

Cum e să faci un film cu actori amatori care, mai mult, sunt adolescenți? Nu au fost intimidați de prezența actorilor profesioniști?

Nu am avut astfel de probleme, pentru că și actorii profesioniști i-au ajutat, i-au tratat ca pe niște parteneri egali.

Dar întrebările sensibile? Mă gândesc și la faptul că personajul principal, Herr Szilvia, era numai o copilă în perioada

filmărilor. Cu toate acestea o vedem într-o scenă în sutien, sau chiar fără. Care a fost reacția părinților ei?

Nu era o copilă, ci o adolescentă – diferența este mare, acesta fiind și răspunsul la întrebarea ta. Pentru a filma o astfel de scenă, avem nevoie de consimțământul scris atât al adolescentului respectiv, cât și al părinților acestuia. În cazul nostru, părinții au înțeles perfect importanța acestei dezbrăcări: datorită scenei respective filmul a devenit suficient de șocant pentru a-l îndemna pe spectator să reflecte la fenomenul hărțuirii online. Ne-am străduit ca fata dezbrăcată parțial să fie prezentată ca victima unei hărțuiri îngrozitoare și nicicum un obiect al atracției.

O altă temă abordată în film este responsabilitatea părinților – ce pot face ei în această lume condusă de Instagram, Snapchat și Messenger fără să se amestece prea tare în sfera intimă a copiilor?

Altă soluție nu cunosc, decât că trebuie să vorbim sincer cu copiii despre pericole. Pentru aceasta este nevoie, desigur, și ca tinerii să fie dispuși să-și asculte părinții,

profesorii, adulții din jur. La vârsta rebelă a adolescenței, acest lucru nu vine de la sine.

Filmul are o abordare interesantă în ceea ce privește imaginea. În general urmăm personajele în imagini cu o proporție de 4:3 (sau ceva similar) – în ce măsură a fost acest aspect o provocare?

Pe platoul de filmare nu există nicio diferență, în afară de faptul că trebuie să compui imaginea corespunzător fiecărui tip de cadru. Am ales tocmai această proporție, pentru că în cazul close-up-urilor se concentrează mai mult asupra fețelor. Astfel, expus unei abordări neobișnuite, spectatorul va avea o amintire vizuală mai marcantă, mai accentuată, fără costuri suplimentare în acest scop. Acesta este un aspect important în cazul unui film low budget, în care nu avem alte instrumente la dispoziție. Nu în ultimul rând, proporția aleasă pentru imagine seamănă cel mai mult cu cea folosită și de Instagram, iar adolescenții sunt familiarizați cu ea.

Producția are și o latură accentuată de film de gen (mă gândesc tenta de thriller, și întorsăturile specifice de situație). Care este atitudinea ta pe subiectul „genuri contra auteur-i”?

Cele două nu se exclud reciproc. Un film care aparține unui anumit gen poate fi în același timp fi un *film d'auteur*, cu o voce și o perspectivă individuală. Gândiți-vă la opera lui Tarr Béla, *Omul din Londra*: în esență, este un film despre o crimă, dar în niciun caz un film destinat publicului larg, în general. Prin

urmare cred că bariera nu se află între gen și *auteur*. Dacă tot căutăm categorii opuse, atunci întrebarea este dacă autorul avea scopul de a crea un produs destinat comerțului/divertismentului, sau avea scopul de a comunica ceva dintr-o îndemnare personală.

Cum a fost primit filmul în Ungaria?

Există oameni asupra cărora filmul a avut efectul pe care îl intenționam. Și-a găsit audiența, iar asta ne bucură.

Care este următorul tău proiect? Ți încerci din nou norocul la Fondul Național de Film al Ungariei, sau îți place mai mult să lucrezi independent?

Încerc la Fondul Național de Film, pentru că fondurile puse la dispoziție există pentru a ne sprijini pe noi, creatorii de film maghiar. Acești bani ni se cuvin. Eu sunt un regizor de filme maghiar și pot solicita aceea finanțare. Din păcate, în zilele noastre nu există un model financiar în Ungaria care să funcționeze în sectorul de film independent fără să fie bazat pe exploatarea colegilor. De aceea filmăm independent numai atunci când realizăm că trebuie neapărat să cerem ajutorul colegilor, întrucât din bugetul pus la dispoziție de către stat finanțării filmelor ne este imposibil să abordăm subiecte pe care noi simțim că ar fi nevoie să le abordăm. Eu am pățit exact așa. Noul meu proiect este împachetat într-o dramaturgie de crimă, dar este în același timp și o dramă personală și socială despre realitățile actuale ale mediului rural din Ungaria.

Interviu realizat de Jakab-Benke Nándor

Ziua Maghiară

Revirimentul fulminant al filmului maghiar îi crește neîncetat relevanța în marile întreceri internaționale. Un premiu și o nominalizare la Oscar, un Urs la Berlin și distincții la Cannes, numai în ultimii trei-patru ani, sunt vârfurile acestei industrii care produce tot mai mult și de calitate.

Voci proaspete, abordări neobișnuite, realism magic sau reconstituiri istorice pline de forță sugerează plurivalența cinematografului din țara vecină. Este un context favorabil pentru secțiunea Ziua Maghiară, care aduce la TIFF regizorii capabili să își ajungă din urmă colegii mai consacrați, precum Ildikó Enyedi, László Nemes, Béla Tarr.

Programul secțiunii conține portretele unor oameni aflați în momente de cumpănă. Documentarul *Lección simple* (ora 13:00, Sapienția, în prezența regizoarei Zurbó Dorottya) urmărește subiectul sensibil al condiției imigranților din Ungaria, motiv de discordie în diplomația europeană. Filmul individualizează această mare problemă, prin confesiunea sensibilă a Kafiei, adresată mamei sale rămasă în Somalia. *Versuri pocite* (17:00, Cinema Arta, cu prezența regi-

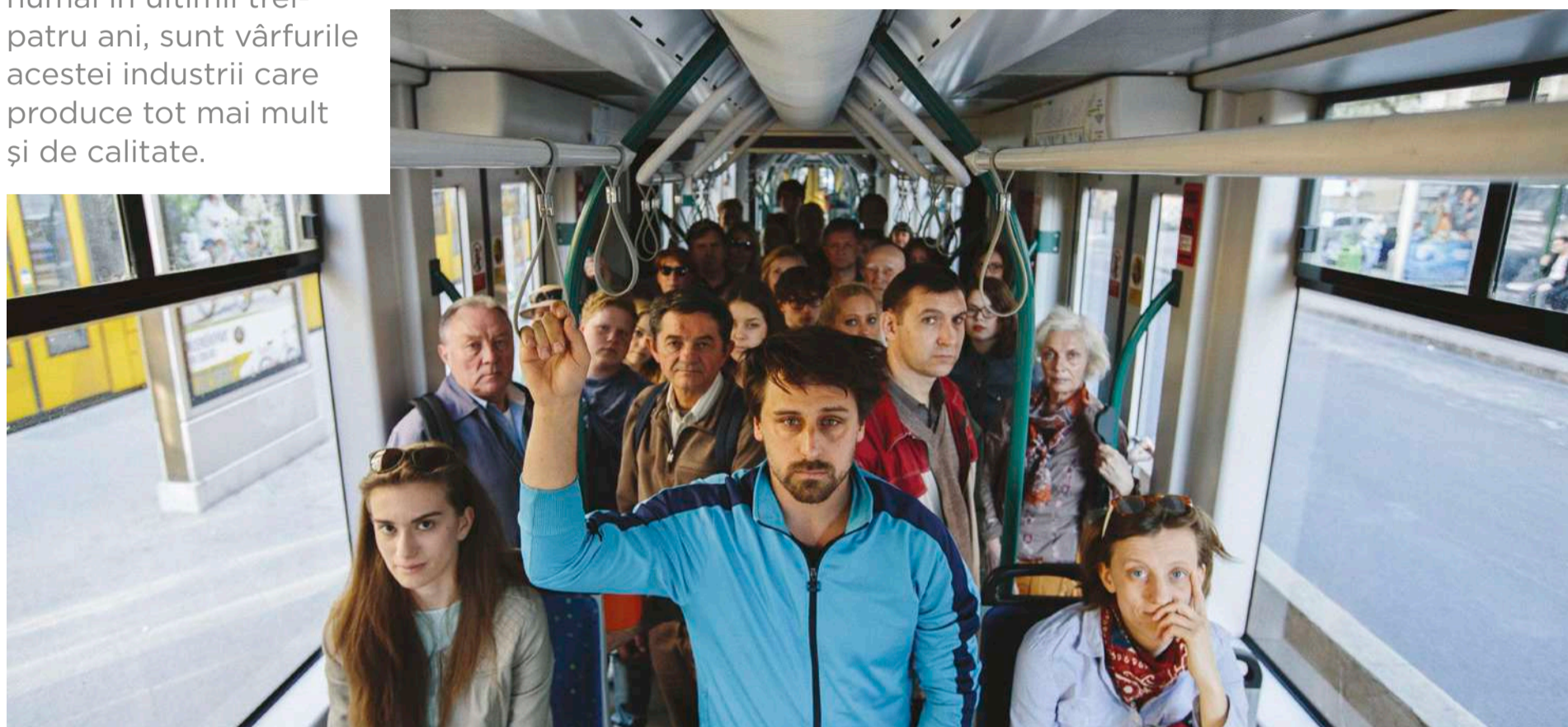
zorului Gábor Reisz), premiat la Torino, luptă cu clișeele și dezvăluie partea sensibilă a masculinității. În contrapartidă, *Sper să mori data viitoare* (15:30, Sapienția) surprinde fragilitatea emoțională a unei adolescente care se îndrăgostește de profesorul ei și se aruncă, fără a conștientiza posibilele repercusiuni, într-o aventură amoroasă virtuală. Regizorul Mihaly Schwechtje va participa după proiecție la discuții.

Alături de filmele ancorate puternic în cotidian, Ziua Maghiară propune și titluri aflate la granița dintre real și imaginar. Premiul Special al Juriului și East of West Award la Karlovy Vary recomandă *Valea cu flori* (14:30, Cinema Arta), debutul lui Laszlo Csujă, prezent la Q&A. Acest road movie, cu inserții de basm, urmărește povestea Biankăi și a familiei ciudate pe care și-o întemeiază

ad-hoc, cu un bebeluș răpit și-un tânăr ușor rătăcit. Animația lui Milorad Krstić (prezent de asemenea în sală), *Ruben Brandt, colecționar* (16:15, Cinema Florin Piersic), are un subiect total neobișnuit. Un psihoterapeut fură tablouri din cele mai mari colecții, pentru a-și potoli coșmarurile nocturne. Această notă bizară e conținută și în filmul lui György Pálfi, *Glasul Domnului* (20:30, Cinema Florin Piersic). Cel mai consacrat cineast al selecției rămâne în nota sa caracteristică, mereu halucinantă, și urmărește aventura unui bărbat pornit în aventura căutării tatălui, dispărut pe când lucra la un dosar clasificat despre extraterestri.

Nu uitați că, începând cu ora 19:00, vom da startul tradiționalului Gulash Party, în curtea Muzeului de Artă.

Ion Indolean

DESIGNED TO CHANGE THE GAME.

Windows 10

Cumpara cu încredere un PC recondiționat preinstalat cu Windows 10

www.pcmadd.com

m@dd electronics group

Microsoft AUTHORIZED Refurbisher

f t i

InterogaTIFF

Interviu direct de pe afișul TIFF.18 Ștefana Pop

Numele, vârsta, orașul din care vii?

Mă numesc Pop Ana-Ștefana, am 18 ani și sunt din Cluj-Napoca.

În primul rând, ce ai vrea să știe lumea despre tine?

Îmi place să fac lucrurile spontan, fără să mă gândesc prea mult la consecințe. Aș filozofa toată ziua, despre orice. Am un obicei de a-mi forma tot felul de teorii pe care le las să le valideze viitorul. Mă fascinează industria filmului, e o pasiune datorată TIFF-ului. „Empatie” e cuvântul meu preferat.

Ce personaj de film se potrivește cel mai bine cu ce-nseamnă pentru tine să fii un adult?

Clarice Starling din *The Silence of the Lambs*. Mă inspiră determinarea cu care și-a atins scopul și cum reușește să-și rezolve conflictul interior.

Care a fost filmul care te-a făcut să-ți placă filmele?

The Sound of Music. Poate pentru că îmi doream când eram mică o guvernantă ca Julie Andrews. Am fost la fel de în-

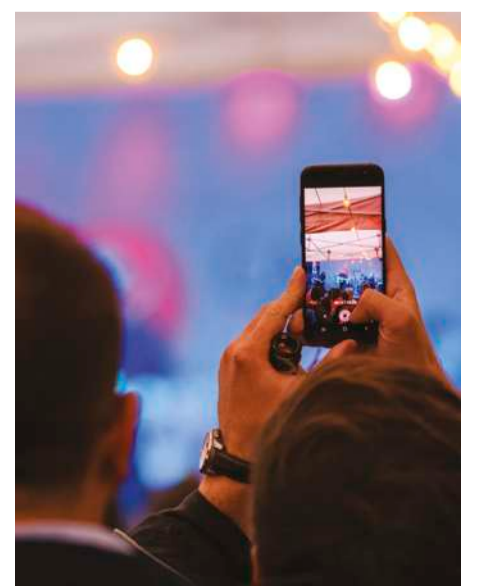

cântată când am recunoscut-o în *Mary Poppins*. Am implorat-o pe mama să o angajeze pe Mary Poppins și am rămas profund dezamăgită să aflu că nu se poate. Am început să învăț toate cântecele sperând că poate într-o zi, îmi va apărea Julie Andrews la ușă.

Ce planuri ai pentru TIFF.18?

Abia am așteptat ediția asta, convinsă că va fi una memorabilă. Experiența ca voluntar mi-a lăsat o grămadă de amintiri frumoase. Anul ăsta plănuiesc să aflu cât mai multe lucruri noi despre film și mi-ar plăcea să cunosc oamenii din spatele acestui festival care m-a făcut să iubesc arta filmului.

TIFF moments

COMPETIȚIE

Limite. *Monștri.*

Debutul în lung-metraj al lui Marius Olteanu este deja printre cele mai discutate filme românești ale anului, deși proiecția de astăzi este premiera sa națională (multașteptată). Un prim film memorabil, care experimentează formal pe baza trăsăturilor caracteristice Noului Cinema Românesc, *Monștri.* este un film curajos atât pe plan estetic cât și tematic. Este singurul film românesc prezent în acest an la festivalul de film de la Berlin, în secțiunea Forum (dedicată filmelor cu un discurs mai degrabă avangardist). A câștigat premiul publicului Tagesspiegel, atrăgând așadar un interes foarte mare în rândul publicului autohton.

Împărțit în trei capitole de lungimi aproximativ egale (care pot funcționa și drept medumetraje de sine stătătoare), *Monștri.* explorează 24 de ore din viața unui cuplu căsătorit care se deșiră în fața ochilor noștri: Dana (Judith State, strălucind în primul ei rol principal) și Andrei (Cristian Popa), un cuplu cu valori mai degrabă moderne, profilate pe fundalul închistat al unei Românie tradiționaliste, în pragul referendumului pentru familie. Inițial, celor doi le sunt dedicate capitole separate, succesive și aproape suprapuse ca desfășurare temporală: o seară în care Dana evită să se întoarcă acasă și cumpără serviciile unui taximetrist (Alexandru Potocean) peste noapte. Între timp, Andrei, neștiind că soția lui este în București, experimentează sexual cu un bărbat pe care îl cunoaște pe un *dating app*. Relația este deja terminată la începutul filmului, iar tot ce mai rămâne de făcut este să se pună efectiv punct – iar razele dimineții cristalizează ceea ce protagoniștii deja știu, în adâncurile sufletelor lor. Pe fundal, vedem cum societatea din jurul lor se conformează idealului familiei tradiționale: pare că Dana și Andrei

sunt singurul cuplu de pe fața pământului care încă nu are copii, o stare de fapt care apasă și mai puternic pe fracturile deja evidente ale relației lor.

Inovația formală pe care o aduce *Monștri.* în interiorul cinemaului românesc este jocul său constant cu *aspect ratio*-ul: primele două capitole sunt filmate într-un cadru pătrat, 1x1, adesea cu o focală mică ce oferă astfel poate cele mai frumoase imagini ale Bucureștiului contemporan din cinemaul românesc recent. Compozițiile sunt calofile, uneori geometrice, oferind întregului demers un *look* estetizat. Reîntâlnirea între Dana și Andrei este un prilej de-a trece înspre un format wide tip Cinemascope tradițional, însă în anumite momente-cheie de pe parcursul zilei, marginile cadrului se apropie din nou, subliniind vizual starea de sufocare a protagoniștilor. Așadar, nu ratați debutul lui Marius Olteanu – este cu siguranță încă unul dintre filmele care marchează finalul Noului Val Românesc, așa cum îl știm. Proiecție în prezența echipei.

Flavia Dima

Gary Luckas ft. The Goddess

Miercuri, 5 iunie, ora 21:30 la Biserica Romano-Catolică „Sfânta Treime”, va avea loc un eveniment special care nu trebuie ratat: proiecția capodoperei *The Goddess/Zeița* (1934, r: Wu Yonggang), acompaniată de celebrul chitarist Gary Lucas.

Artistul se află pentru a doua oară la Cluj, în cadrul TIFF. La vizita din 2010, a interpretat coloana sonoră pentru filmul *Dracula* (1931, r: George Melford). Gary Lucas s-a născut în 1952 în Syracuse (New York) și a făcut parte din formația lui Captain Beefheart. Trupa, activă între 1962 și 1982, a combinat elemente de jazz, blues, rock și ritmuri avangardiste. Deși a făcut parte din curentul underground, a influențat masiv genurile new wave, punk și rock experimental, la momentul respectiv. Ca muzician solo, Gary Lucas a colaborat de-a lungul carierei cu Leonard Bernstein, Jeff Buckley, Nick Cave, Lou Reed, Amanda Palmer, Chris Cornell, Allen Ginsberg, Patti Smith, Emir Kusturica and the Non-smoking Orchestra și mulți alții. De asemenea, cele două coloane sonore live pentru filmele clasice nu sunt evenimente singulare. Lukas este un mare fan al cinematografului. În 2005, a realizat o partitură solo pentru binecunoscutul film mut expresionist, *Golem* (Germania, 1920, r: Paul Wegener, Carl

Boese). Proiectul a fost prezentat o lungă perioadă de timp la festivaluri internaționale, dintre care Bienala de la Veneția, London's Royal Festival Hall, New York Jewish Film Festival, Quebec City Summer Festival.

Pe lângă toate acestea, artistul este și un formator important pentru tinerele generații. Este frecvent invitat de academii și universități de artă, pentru a susține cursuri de compoziție și producție muzicală.

The Goddess/Zeița este cea mai cunoscută producție aparținând cinematografului chinezesc clasic. Filmul spune povestea unei mame singure (Ruan Lingyu) care, pentru a-și putea întreține fiul, recurge la prostituție. Curând, însă, devine victima universului promiscuu în care este nevoită să trăiască, doar că gândul pentru un viitor mai bun al copilului o face să îndure toate nedreptățile. În 2005 filmul a fost premiat la Shanghai Film Critics Award.

Alexandra Felseghi

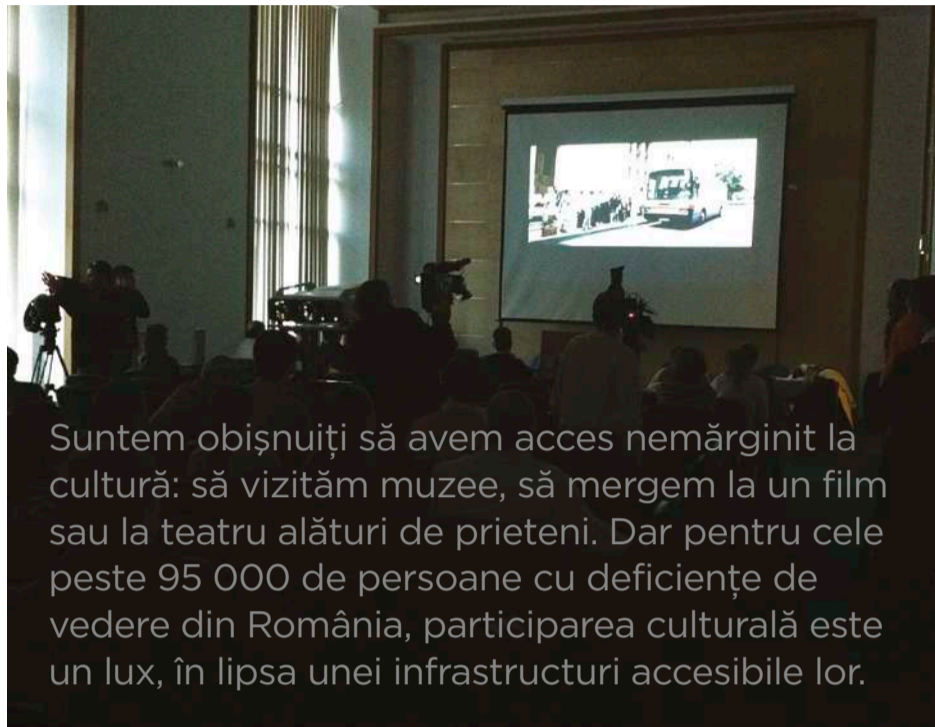

Psihologii noștri cunosc zborul deasupra unui cuib de cucu. Te vei înțelege bine cu ei.

REGINA MARIA
iubeste Clujul!

Sperăm să n-ai nevoie de noi la TIFF, dar dacă îți iese în cale (pisica albă) pisica neagră, ne găsești aici:
Spitalul REGINA MARIA | Policlinica Muzeului | Policlinica Pasteur
www.reginamaria.ro/cluj

Cinema pentru toți: În lumea filmului alături de persoanele nevăzătoare

Suntem obișnuiți să avem acces nemărginit la cultură: să vizităm muzee, să mergem la un film sau la teatru alături de prieteni. Dar pentru cele peste 95 000 de persoane cu deficiențe de vedere din România, participarea culturală este un lux, în lipsa unei infrastructuri accesibile lor.

De peste 6 ani, Fundația Orange se implică în proiecte de accesibilizare pentru persoane cu deficiențe de comunicare și contribuie la o mai bună integrare a lor în societate. *Caravana Cinematografică pentru nevăzători* a Fundației Cartea Călătoare a ajuns în 2013 în spații unde filmele nu au mai avut acces până atunci. Au avut loc proiecții în 5 licee pentru elevi deficienți de vedere, în 10 biblioteci publice și în 10 filiale ale Asociației Nevăzătorilor din România. Prin proiect a fost achiziționat un echipament prin care au fost accesibilizate 16 filme, iar în total 500 de persoane cu deficiențe de vedere au avut acces la producții pe parcursul anului de proiect.

Sistemul inovativ de accesibilizare este unic în România și include un mix de softuri și echipamente de înregistrare. Procesul prin care o persoană nevăzătoare are acces la film este unul complex și implică selecția artistică și de scenariu, înregistrarea și sincronizarea scenariului de către un lector și un proces editabil

complex. Spectatorii nevăzători primesc la intrarea în sală o pereche de căști în care aud vocea unui lector. În pauzele dintre dialogurile personajelor, lectorul furnizează informațiile necesare pentru înțelegerea deplină a acțiunii filmului și a imaginilor care se succed pe ecran, sunt descrise schimbările de scenă, ambientul, mimica personajelor și tot ceea ce nu se poate înțelege, în lipsa vederii. Proiecția unui film accesibilizat pentru nevăzători are loc în sălile de cinema obișnuite, fără a deranja spectatorii văzători.

Proiecțiile pentru persoanele cu deficiențe de vedere sunt deja de aproape 10 ani o tradiție în cadrul TIFF. În 2013, Caravana a sosit la festival cu proiecția accesibilizată a filmului „Poziția Copilului” de Călin Peter Netzer.

Începând din anul 2012, Fundația Orange a oferit peste 6.5 milioane de euro în proiecte de educație digitală pentru persoane defavorizate și în proiecte de sănătate, educație, cultură în beneficiul persoanelor cu deficiențe de vedere și/sau de auz, în scopul integrării lor sociale.

FOCUS CHINA

Scurtă istorie a comunicării cinematografice româno-chineze

MASA ROTUNDĂ

va avea loc joi, 6 iunie, de la ora 15.00, la Casa TIFF.

La masa rotundă vor participa: criticii de film WANG Yao, Dana Duma, Marian Țuțui și Mihai Fulger.

EXPOZIȚIE

Pe durata festivalului, în noul spațiu de la Casa TIFF, va fi deschisă spre vizitare expoziția Scurtă istorie a comunicării cinematografice româno-chineze, constând în principal din afișe și broșuri ale diverselor evenimente cinematografice românești din China din ultimii peste 50 de ani, precum și multe ore de material audio și video, din colecția personală a cercetătorului WANG Yao de la Academia de filme de la Beijing, completată de materiale obținute cu sprijinul Arhivei Naționale de Filme.

Expoziția va fi deschisă pe din 31 mai până în 9 iunie, la Casa TIFF. O prezentare a expoziției va avea loc în încheierea mesei rotunde.

MASTER-CLASS

Tot joi, în continuarea acestei întâlniri, de la ora 17.00, și tot la Casa TIFF, invităm atât specialiștii, cât și pasionații de filme clasice la un masterclass oferit de restauratorul XIANG Jiao, de la China Film Archive, care a condus proiectul de restaurare al filmului din 1934 *Zeita*, regia Wu Yonggang.

Cine- concertul *Zeita*, cu participarea chitaristului american Gary Lucas, va avea loc pe 5 iunie, la ora 21.30, la Biserica Romano-Catolică „Sfânta Treime”.

<https://tiff.ro/evenimente-muzicale/zeita-cine-concert-gary-lucas>

Filmele și evenimentele din secțiunea Focus China sunt co-prezentate cu sprijinul: Shanghai International Film Festival, Belt And Road Film Festival Alliance și Ambasada Republicii Populare Chineze în România și cu concursul China Film Archive, al Arhivei Naționale de Filme și al Institutului Confucius.

Scurtmetrajele românești care pe care mai-de-care

Primul program de scurtmetraj românesc duduie de chestiuni memorabile, inventive și *savoir-faire* aborigen

Se întâmplă ceva interesant cu primul dintre cele 2 calupuri de scurtmetraje românești din competiția ZFR: niciun timp mort, nicio căutare stilistică. Regizori siguri de intențiile și cadrele lor. Ce reținem din aceste filme mici și deplin conștiente de zona lor de acțiune? Din *Afganistanii* lui Adrian Silișteanu reținem o memorabilă replică: **dacă mă omori... facem cum zici tu; dacă te omor eu, facem cum zic eu** livrată cu un patos causal, ca după o ceartă între frați, de Ioan Paraschiv. Film de dragoste fraternă, business mic într-un sat corupt și valorile matrapazlăcurilor cu fonduri UE, cu imigranți, cu corupție și paintball. Mai mult pe zona de #uman decât pe #nunemai-facembine. *Doina* (Pavel Brăila), poveste

cu traume și spital psihiatric excelează la imagine. Radu Zara filmează cu siguranța și ironia cu care se ilustrează rar scenariul de scurtmetraj. Cu *Un băiat normal* regizorul George Dogaru ne propune o vizită în lumea gay și un discurs despre viața la bloc, taximetrie, așteptarea după feți-frumoși. Pe meniu și o chiuvetă folosită în scopuri de igienă personală. Un rapel la secvența-reper de acum un deceniu din *Boogie* al lui Radu Muntean. *Patul lui Procust* (Andrian Împărățel) nu-l ecranizează pe Camil Petrescu, continuă incursiunea în universul efemer și cu potențial periculos al combinațiilor gay. Anghel Damian merge la stână pentru *Celed*, un film peisagistic și pășunist despre frontiera invizibilă, probabil inexistentă, dintre ciobănie și

ZILELE FILMULUI ROMÂNESC

slavagism. Dincolo de ciobănași și onduleuri mioritice, se petrec abuzuri teribile. Încă un rol de colecție pentru filmografia lui Costel Cașcaval. Cu *Telefonul* Ancăi Damian lucrurile stau complet diferit. Animația experimentală este când stranie, când seducătoare, când stopmotion, când desen 2D. Mizele emoționale sunt clare (relația maternă cu toate brizbrizurile inerente) mizele vizuale sunt în zona poemului supra-realist: cada de baie, ca metaforă

și factor al dezintegrării întru alienare. De finalizare *Turnul din Pisa* (Bogdan Ilieșiu) vine cu o poveste absurdă despre o îndrăgosteală între o tânără plină de viață și un băiat cam timorat de OCD-ul propriu. Pe fundal avem investitorii străini și o parabolă despre destin și efemeritate, cu Mihai, care **venea la serviciu și într-o secundă nu mai venea**.

Cristi Mărculescu

Celebrul fotograf britanic Richard Billingham a luat cele mai cunoscute dintre fotografiile sale, cele cu mama obeză, plină de tatuaje și cu tatăl alcoolic, publicate în primul său album, *Ray's A Laugh* (1996), și le-a dat viață. Mai întâi într-un scurtmetraj, *Ray* (2016), iar mai apoi în primul său lungmetraj, *Ray și Liz*, câștigător al Premiului Juriului la Locarno și nominalizat la BAFTA pentru cel mai bun debut. Asemenea lui Terence Davies, Billingham își descrie copilăria de la periferia orașului Birmingham, de la marginea societății, cu nostalgie, tratând momentele dure, șocante în aceeași măsură în care le tratează și pe cele amuzante, de care-și aduce aminte cu drag. Alcătuit din trei povești separate din viața regizorului, *Ray și Liz* nu încearcă să explice mai mult decât arată. Nu aflăm niciodată de ce părinții se poartă așa cu el, cum au ajuns în situația respectivă, îl vedem doar pe micul Richard încercând să se lupte cu fantome-

le părinților neglijenți în încercarea de a cunoaște un loc al înțelegerii și al iertării.

Influența fotografului Billingham e vizibilă în fiecare cadru al filmului, atent construit și de mult ori punând accentul pe detalii și texturi. Borcanul plin de muci de țigară, berea fermentată în casă, spuma laptelui proaspăt fiert, musca de pe becul ce atârna din tavan, sunt frânturi de memorie adunate într-un film inconfortabil despre pierderea inocenței care aduce aminte de dramele kitchen sink ale anilor '50-'60. Fără un fir narativ care să necesite dezvoltare, debutul lui Billingham reprezintă o incursiune poetică în memoria acestuia, ilustrarea unei perioade marcante de viața sa care la final lasă spectatorilor un gust dulce-amăru.

Ray și Liz rulează atât astăzi, 5 iunie, de la 22:00 la Cinema Arta, cât și mâine, 6 iunie, de la 22:00 în sala 4 a Cinema City Iulius Mall.

Laurențiu Paraschiv

Descoperă TheCastList.com, la TIFF Industry Hub!

Procesul de casting este pe punctul de a deveni mai simplu ca niciodată – TheCastList.com, cea mai nouă platformă destinată regizorilor, directorilor de casting și producătorilor în căutare de actori, se lansează oficial vineri la TIFF!

Platforma rezează cel mai mare agregator în timp real al talentelor în domeniul actoriei și este destinată tuturor produselor audiovizuale – de la film și televiziune, la reclame publicitare și nu numai.

Platforma funcționează prin stabilirea unui profil de căutare, în funcție de care se pot găsi instantaneu actori care se pretează nevoilor proiectului și disponibilitatea acestora, cu opțiunea de a se stabili audiții și alți pași prin intermediul site-ului. Echipa TheCastList oferă servicii conexe promovării actorilor pe platformă: ședințe foto-video, editarea showreel-ului, suport pentru realiza-

rea *self-tape*-urilor și multe alte servicii pentru a promova talentele locale. Astfel, actorii își pot crea un profil online complet, după standarde internaționale, care maximizează șansele lor de a fi distribuți în producții naționale și internaționale. TheCastList este așadar un *tool* modern prin care întregul proces anevoios al castingului se poate simplifica considerabil, punând în contact direct și rapid atât cererea, cât și oferta din domeniul actoriei video.

Află mai multe despre TheCastList, echipa din spatele proiectului și toate beneficiile pe care le oferă platforma, vineri la Industry Hub, de la ora 12:00.

PROGRAM / MIERCURI / 5 IUNIE

■ FLORIN PIERSIC

14:00 Suspecți de serviciu Înainte de îngheț
Before the Frost | r. Michael Noer | 104'
Acces gratuit pentru persoane în vârstă de peste 60 de ani!

16:15 Ziua maghiară Ruben Brandt, colecționar
Ruben Brandt, Collector | r. Milorad Krstic | 94'

18:30 What's Up Doc? Speranță înghețată
Hope Frozen | r. Pailin Wedel | 75'

20:30 Suspecți de serviciu, Ziua maghiară Glasul Domnului
His Master's Voice | r. Gyorgy Palfi | 108'

23:00 Zilele Filmului Românesc Scurtmetraje românești III
Romanian Shorts III | 93'

■ CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR

15:30 Zilele Filmului Românesc Scurtmetraje românești I
Romanian Shorts I | 116'

18:00 Zilele Filmului Românesc Scurtmetraje românești II
Romanian Shorts II | 116'

20:30 Focus China Proiectul Gutenberg
Project Gutenberg | r. Zhang Chong | 131'

■ CINEMA VICTORIA

10:00 100% Michel Gondry Microb și gazolină
Microbe et Gasoil | r. Michel Gondry | 100'

12:30 Competiție Dama de cupă
Queen of Hearts | r. May el-Toukhy | 127'
* Film nerecomandat minorilor / This film is not suitable for children

15:00 Competiție Scarborough
r. Barnaby Southcombe | 84'

17:30 Competiție Umoristul
The Humorist | r. Michael Idov | 102'

20:00 Competiție, Zilele Filmului Românesc Monștri.
Monsters. | r. Marius Olteanu | 116'

22:45 Competiție Crimă în familie
Belonging | r. Burak Cevik | 73'

■ CINEMA ARTA

10:00 Focus Franța Coincoid și extraterestrii
Coincoid et les z'inhumains | r. Bruno Dumont | 200'
Proiecție-maraton, cu o pauză de 10 minute

14:30 Ziua maghiară Valea cu flori
Blossom Valley | r. Laszlo Csujja | 87'

17:00 Ziua maghiară Versuri pocite
Bad Poems | r. Gabor Reisz | 97'

19:30 Supernova Femeie în război
Woman at War | r. Benedikt Erlingsson | 101'

22:00 Supernova Ray și Liz
Ray & Liz | r. Richard Billingham | 108'

■ SAPIENTIA

10:00 EducaTiff Colonia
Une colonie
r. Genevieve Dulude-De Celles | 102'

13:00 Ziua maghiară Lecții simple
Easy Lessons | r. Dorottya Zurbó | 78'

15:30 Ziua maghiară Sper să mori data viitoare :)
I Hope You'll Die Next Time
r. Mihaly Schwechtje | 96'

18:30 Film Food Extravirgin
Jaén: virgen y extra | r. José Luis López-Linares | 95'

20:30 Supernova Irina
r. Nadejda Koseva | 96'

■ CINEMA CITY 3

19:30 Focus Franța Sistemul K
Systeme K | r. Renaud Barret | 95'

22:00 Supernova Vid
Void | r. Aleksí Salmenpera | 97'

■ CINEMA CITY 4

17:30 What's Up Doc? Dispariția mamei mele
Storia di B. La scomparsa di mia madre
r. Beniamino Barrese | 94'

19:45 Focus Franța Trecut prin foc
Sauver ou périr | r. Frédéric Tellier | 117'

22:15 100% Michel Gondry Block Party
Dave Chappelle's Block Party | r. Michel Gondry | 103'

■ CINEMA MĂRĂȘTI

19:30 100% Michel Gondry Strălucirea eternă a minții neprihănite
Eternal Sunshine of the Spotless Mind
r. Michel Gondry | 108'

■ CINEMA DACIA MĂNĂȘTUR

12:00 EducaTiff Vacanța mea extraordinară cu Tess
My Extraordinary Summer with Tess
r. Steven Wouterlood | 82'

18:00 Focus China Pruncul
Baby | r. Liu Jie | 96'

20:30 Supernova Amanți la oră fixă
En tu piel | r. Matias Bize | 76'

■ PIAȚA UNIRII OPEN AIR

21:45 Piața Unirii Open Air Umbra
Shadow | r. Yimou Zhang | 116'

■ SOMEȘ OPEN AIR

21:45 Fără limită Turma
Sheeple | r. Houman Seyyedi | 102'

■ IULIUS PARC OPEN AIR

21:45 Supernova Dezertorul
The Spy Gone North
r. Jong-bin Yoon | 137'

■ INSTITUTUL FRANCEZ

22:00 Focus Albania Zile negre
Daybreak | r. Gentian Koci | 85'

■ BISERICA SFÂNTA TREIME

21:30 Cineconcert Zeița
The Goddess | r. Wu Yonggang | 85'
acompaniat live de Gary Lucas (SUA)

Cele două fețe ale lui Nicolas Cage

A mâncat un gândac viu, a urlat tirade despre albine și a purtat frizuri grotești. Și câte și mai câte, toate în numele artei. A luat Oscarul, dar și Zmeurica.

A legitimat ceea ce, de cele mai multe ori, am fi tentați să definim drept „trashy”. Este actorul cult care a apărut în producții indie venerate, dar și celebritatea de lista A care a jucat în blockbustere de megabuget, unele pasabile, altele ba... Pe de o parte, încăpățănarea sa de a întruchipa personaje complexe,

torturate, atrage admirație, pe de altă parte stilul său exagerat provoacă deseori confuzie. Un lucru e sigur: Nicolas Cage își asumă riscuri. Interpretările sale sunt destabilizatoare, bizare, uneori chiar la limita nebuniei. Nimenialt nu „traduce” mai bine excesul, ceea ce-l califică drept unul dintre cei mai buni și mai interesanți actori americani. Filmele sale

merită din plin o reevaluare. Indiferent de context, de poveste sau de alți parteneri de ecran, Cage e mereu aparte și greu de ignorat pentru că refuză să fie redus la o propoziție și-și îmbrățișează contradicțiile. E temerar: nu îi e frică de ridicol sau să sară pârleazul. Un bulgăre de energie când hipnotic, când năucitor. Adulat sau detestat, Cage rămâne o forță proeminentă în cinema-ul american de aproape 4 decenii. A început în anii 80 ca protejat al unchiului său, marele Francis Ford Coppola, care l-a distribuit în filme precum *The Outsiders*, *Rumble Fish*, *The Cotton Club* sau *Peggy Sue Got Married*. Dar n-a fost doar „nepotism” ci și intuiție. Pentru că, mai târziu, Nic și-a demonstrat talentul și credibilitatea în pelicule cult ca *Raising Arizona*, *Moonstruck* sau *Wild at Heart* și apoi a obținut un Oscar pentru rolul bețivanului auto-destructiv din *Leaving Las Vegas*. A devenit un *actionman* macho la jumătatea anilor 90, cu filme de acțiune evolute precum *Con Air* sau *Face/Off*. Prima parte a carierei sale ar putea fi văzută ca o lecție în diversitate, curaj și strategie.

Totuși, în ultimii 10 ani, Cage ne-a pus la încercare nervii cu apariții care mai de care mai stranii și mai nepotrivite în producții discutabile, „supranaturale”, nici măcar amuzante ca *Drive Angry*, *Ghost Rider* sau *Knowing*, în filme polițiste sumbre (*Seeking Justice*, *Stolen*) sau dunde istorice aberante (*Season of the Witch*, *Outcast*) și și-a împrumutat vocea unor desene animate pentru copii ca *Astro Boy* sau *The Croods*. Părea că ar face orice, oricând, pentru oricât. Însă în marea asta lacomă de rateuri, există și perle ce merită decantate. Ultimul deceniu din cariera lui Cage nu poate fi considerat o farsă. Chiar dacă filmele în sine nu sunt de cine știe ce calibru, interpretările sale sunt mereu captivante. Din când în când, chiar face

câte un rol fabulos aparent fără efort. Cel din *Bad Lieutenant: Port of Call New Orleans* a fost un masterclass în furie reprimată. Areușit să fie subtil (da, subtil, există și această nuanță în portofoliul lui) în *Joe* (2013). Chiar și partitura de super-erou violent din *Kick Ass* a amestecat energia maniacală, dementă, cu momentele tandre. A înșirat filme ce frizează capodopera ca inclasabilul *Adaptation* al lui Spike Jonze și aiureli de tipul *American Treasure*, comedii burlești și demențe horror/fantasy. Film B după film A, artă și gunoi, toate la un loc, oferite cu aceeași convingere pasională. E și motivul pentru care unii îl consideră o glumă, alții o legendă. Greu de găsit un specimen hollywoodian mai polarizant, un personaj mai absurd de contradictoriu. Dar, la bază, Cage este, de fapt, un arhetip de actor ancestral, o întoarcere la epoca unor titani precum Klaus Kinski, Toshiro Mifune sau Cary Grant. Nu interpretează rolurile, le rescrie. La fel cum o trupă rock face un cover după o piesă pe care n-a scris-o, dar care devine, fără discuție, a ei pentru că se potrivește organic în repertoriu, Cage *devine* rolul. *Face/Off*, așa absurd (asumat) cum l-a conceput Woo, a fost din nou pentru el un prilej să etaleze un admirabil nivel de dedicație și de sinceritate. A fost interesant să aflui, chiar de la el, la masterclass-ul TIFF, c-a încercat să topească în interpretarea sa expresivitatea actoricească a filmului mut și expresionist: întreaga sa abordare a fost un omagiu adus acelei ere.

Nic e o mare figură: când crezi că nu-și mai revine din alegeri proaste și din repetiții, vine cu un film (extravagantul *Mandy*, deja cult, de pildă) care ne amintește ce talent dezlănțuit poate fi și că e imposibil să-l ții în cușcă.

Anca Grădinaru

E jumătatea anilor 1850 și vine iarna. Jens (Jesper Christensen), un bătrân fermier, trebuie să se pregătească alături de familia sa - fiica Signe (Clara Rosager) și cei doi copii ai unei a doua fiice aparent moarte - pentru a nu se confrunta cu foamea ca în anii trecuți. Acceptă să-și căsătorească fata cu unul dintre vecini atunci când i se oferă drept cadou o vacă, dar se răzgândește după ce un fermier bogat e interesat în a-i cumpăra pământurile nereditoare. El vede în afaceristul Gustav (Magnus Krepper) nu numai o sursă de bani pentru moment, ci și o asigurare a situației fiicei sale, considerându-l un pretendent mult mai potrivit decât anteriorul. Nevoia de înstărire e cu atât mai acută cu cât se simt persecutați de oamenii mai bogați, însuși preotul cerându-le, în timpul unei slujbe, să se mute cu o bancă mai în spate, sătenii fiind așezați în biserică după gradul de avuție.

Danemarca lui Michael Noer e una întunecată, sumbră, care prevestește o iarnă grea și periculoasă, la fel ca destinele protagoniștilor. Scenariul e foarte atent cu autenticitatea tradițiilor rurale, documentate în detaliu, de la ritualurile de nuntă până la cele de înmormântare, și deși pare să-și anunțe întreaga direcție încă din primele minute, reușește să mențină viu interesul prin atmosfera creată și chiar să ia o direcție neașteptată, dar curajoasă spre sfârșit. E o cursă nebună după înavuțire cu un rezultat surprinzător: singurul personaj a cărui situație e fericită în final e cel de sex feminin, care a fost încă de la început victima alegerilor tuturor celorlalte personaje. Cele care au ales pentru ele, din dorința oarbă de îmbogățire, nu au ajuns prea departe. *It may not be a man's world after all.*

Înainte de îngheț rulează astăzi, 5 iunie, de la 14:00 la Cinema Florin Piersic.

Laurențiu Paraschiv

Stick it to me, baby!

Incredibil dar adevărat: TIFF a scos serie limitată de abțibilduri (aka stickere, cunoscute ocazional și drept colante)

Avem vești deosebit de bune: festivalul nostru mult-iubit a printat, în condiții grafice de excepție folii cu stickere ultra, mega, etc. Inițiativa tipografică salutară, pe care unii dintre noi o așteaptă de aproximativ un deceniu, este un eveniment foarte special și este prilejuită de festivitățile majoratului festivalului. Subiectele abordate de abțibildurile noastre sunt evident mult-apreciatul nostru logo (turnulețul cinefil, desigur) și sublimile noastre secțiuni, prezentate și în forma originală dar și în prelucrări ale unor artiști grafici de renume mondial (ca și festivalul

nostru, d-oh). De acum înainte nu mai trebuie să-ți scrijelești nețărmita dragoste de TIFF cu pixu în bancă sau în lift cu briceagul, poți pune direct și de-a dreptul unul dintre minunatele noastre colante!

18 stickere (pentru că majorat) amplasate pe două colițe, produse la calitate excelentă și în tiraj extrem de restrâns. Nu ratați ocazia, tiffarii cu experiență deja s-au azvârlit în tiffshopurile lor și se îndreaptă spre tiffshopuri pentru a pune mâinile pe aceste piese de colecție și de tiff-memorabilia. A căror valoare crește deja pe piața neagră de la un minut la altul.

SAISON SEZONUL
FRANCE ROMANIA
ROUMANIE FRANÇA
2019

RECOMANDAT DE
TIFF

VINO LA UZINA FILMELOR DE AMATORI

MICHEL
GONDRY

3 ore, 15 decoruri de film,
un milion de scenarii posibile

31 MAI — 31 IULIE
CREIC - Centrul Regional de Excelență
pentru Industrii Creative

CREIC
— acces din P-ța Mihai Viteazul Est
cu autobuz 39, 39L, Stația 16: Podul Fetei Est

Rezervări pe
www.uzinadefilme.com

MANIFESTARE ORGANIZATĂ ÎN CADRUL SEZONULUI ROMÂNIA-FRANȚA 2019

infiniTIFF SUMMIT

6 Iunie 2019 Hotel Platina (Calea Mănăștur 2-6, Cluj-Napoca)
9:00 - 14:00

Descoperă cele mai noi trenduri și tehnologii în producția audiovizual.

Află primul cum se va schimba forța de muncă sub impactul automatizării și a robotizării.

Conectează-te cu lideri în film, tehnologie, business, IT și dezvoltă proiecte împreună cu ei.

Guido van Nispen (Amsterdam)
editorul think-tank-ului Silicon Valley i4j

Jean-Colas Prunier (Paris)
expert mondial în producția digitală de filme

Mikael Windelin (Copenhagen)
producător independent și specialist VFX

Hermione Flynn și **David Bennet** (Berlin)
pionieri în animație 3D și motion capture

Anamaria Vrabie și **Ovidiu Cîmpean** (Cluj)
managerii programului Cluj Future of Work

Powered by
**BANCA
TRANSILVANIA**

[tiff.ro/infiniTIFF](http://tiff.ro/infiniT<small>IFF</small>)
Bilete pe
eventbook.ro

A Brief History of Chinese-Romanian Film Communication

Round table, exhibition and masterclass

Chinese films in Romania and Romanian films in China have a history that deserves to be known. In the 1960s and the 1980s, Romanian films were the vehicles that brought to China the first kissing scenes, the first heroes to use colorful language, and the first films to break out of the confines of socialist realism.

Being great box office successes, many of them were turned into cine-novels or radio plays. On the other hand, Chinese films were not that successful in Romania. Some exceptions are a ballet-film, *The White-Haired Girl*, and historical and martial arts films from the 1970s and

1980s like *The Magic Braid*, which attracted audiences seeking to see Bruce Lee or Jackie Chan on VHS. The first film that attracted Romanian audiences was *Red Sorghum*, which was presented as a gala screening in Bucharest after having won the Golden Bear at the Berlinale in 1987. After that moment, Zhang Yimou and actress Li Gong became well-known stars.

In recent years, Romanian filmmakers and film scholars have completed studies at the Beijing Film Academy. Mugur Ciubăncan, a pop artist from Maramureș became a star after his appearance in *A Song for Autumn*. Radio China International produced a series of documentaries titled *Stories of Romanians in China*. All these, as well as the partnership between the Transilvania International Film Festival (TIFF), the Shanghai International Film Festival, and Silk Road Internatio-

nal Film Festival, make us think that the collaboration between the cinemas of the two countries will become more intense.

The round table will take place on June 6 at 3 PM at Casa TIFF (Gallery).

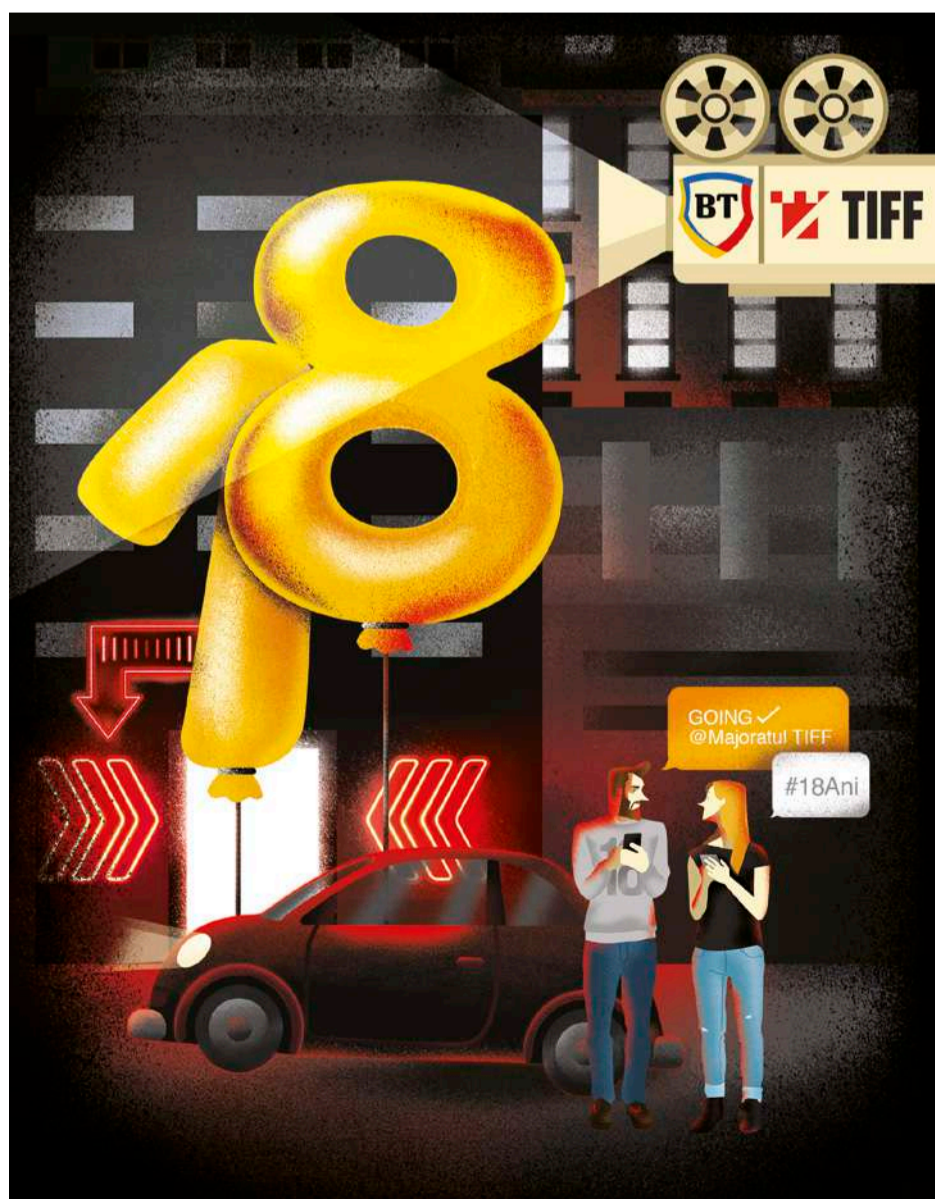
For the entire duration of TIFF, at Casa TIFF (Gallery), from **May 31–June 9**, an **exhibition** of the private collection of researcher **Wang Yao**, along with posters offered by the Romanian **National Film Archive**, will showcase posters, flyers, and brochures from a multitude of Romanian film events in China over the past 50 years, as well as audio and video recordings that are reflections of Romanian cinema in a remote mirror. A presentation of the exhibition will conclude the roundtable.

On the same day, **Thursday, June, at 5 PM** at Casa TIFF (Gallery), we invi-

te specialists and classic film lovers to a masterclass offered by film restorer **XI-ANG Jiao** from the China Film Archive, who was the head of the restoration project for Wu Yonggang *The Goddess* (1934).

The cine-concert of *The Goddess*, with live accompaniment by American guitarist **Gary Lucas**, will take place on June 5, at 9:30 PM at the Piarist's Church in Cluj-Napoca

The Focus China selection of films and events is co-presented with support from the Shanghai International Film Festival, the Belt And Road Film Festival Alliance, and the Chinese Embassy to Romania, in association with China Film Archive, the National Film Archive and the Confucius Institute.

**NU CONTEAZĂ CE OBSTACOL AI ÎN FAȚĂ,
CONTEAZĂ PE CINE AI ÎN SPATE**

Caracterele tari se văd în momente dificile. Acele momente în care se văd și adeverații parteneri, pentru că aleg să te susțină.

Groupama a ales să devină asigurătorul oficial al Echipii Naționale de Rugby a României.

Hai Stejarii!

Asigurăm tot ce contează pentru tine.
Alo Groupama: 0374 110 110 www.groupama.ro

Groupama
Asigurări

WHAT'S UP, DOC?

Faith and Cryogenics: *Hope Frozen*

After losing their two-year-old daughter Einz, Sahatorn and Nareerat Naovarotong make a decision that proves to be controversial: to cryogenically freeze her. A muffled tension builds up in the interstices between the family's science-based decision and their faith. For Buddhists, death is a

normal part of the cycle of reincarnation that affects everyone. Cryogenics doesn't exactly fit in with that notion, and so, after the story spreads virally, journalists don't hesitate to ask the Naovarotongs if they think they are blocking Einz's soul. "The soul is intact, her software is intact," says the father in voiceover.

Director Pailin Wedel, who started off as journalistic photographer before producing reportages for Al Jazeera English and The New York Times, treats the case with precision and journalistic neutrality, in a cold, visually simple style. But her feature-length documentary debut also has moving moments: Einz's old little dresses substituting her body when her parents wanted to hold her but couldn't. At the same time, it does not shy away from showing the mother's face during a tour of the cryogenics lab: crying for her daughter and for herself, wordless, oblivious to the camera.

"What I like about science is that it explains most things. Everything is natural and unnatural," explains Matrix, the oldest son of the family, who, slowly but surely, becomes the beating heart of the film. He is himself caught at the cross-

roads between science, his passion, and faith, to which he turns after the loss of his sister. He comes to absorb colossal pressures: he has to continue the studies his father cannot finish. He talks openly about missing his sister, about his dream to bring her back – but it is also clear that is a duty that has been passed on to him. And it is not certain that he can bear it.

A film about loss and the choice between moving on or postponing unbearable pain. A film that opposes science and religion in a new way, without trying to manipulate viewers to one side or another. Is this a film about visionaries or about parents in pain? You can find out today at 6:30 PM at Cinema Florin Piersic or Friday, June 7, at 9:45 PM at Cinema City Iulius.

Alex Mircioi

VIZITEAZĂ LUMEA NOASTRĂ

UMBRE

POVESTEA SLUJITOAREI

CERNOBÎL

HBO GO
hbogo.ro

ÎNCEARCĂ O LUNĂ GRATUIT

© 2019 Home Box Office, Inc. All rights reserved.

ART HUB

by LIDL

LIDL te așteaptă din nou la TIFF, cu primul spațiu pop-up dedicat bunului gust!

Surprinde-ți mai mult decât papilele gustative și încearcă tot ce ți-am pregătit!

TIFF.18

LIDL

merci să fi surprins

THE FESTIVAL MUST GO ON.
ANYTIME. ONLINE.

THE FEST
ANYTIM

5€ +TVA
/LUNĂ

TIFF UNLIMITED

PRE SALE

31 MAI - 9 IUNIE

10€* /3 LUNI

25€* /6 LUNI

50€* /12 LUNI

*Promoția include și accesul gratuit timp de o lună

DIN 6 IUNIE,
FILME DIN TOATĂ LUMEA PE
UNLIMITED.TIFF.RO

TIFF